

zera. Leži na tromeji med Dolenjsko, Notranjsko in Gorskim Kotarjem. Občina spada med najredkeje naseljena, gospodarsko slabo razvita in demografsko ogrožena območja v Sloveniji. Po ustnem izročilu so naselili Loški potok pastirji iz Loške doline. Privabila jih je dolina na obeh straneh Tabora, kjer so si na planoti izkrcili gozdove ter si uredili pašnike in košenice, začeli pa so obdelovati tudi zemljo. Potočani so sprva živeli samo od svojih pridelkov, malokdo je dokupil kak mernik koruze. Sol so si priskrbeli v Sodražici, kasneje so jo kupovali v Malem Logu. Zaradi slabih življenjskih pogojev je bilo od nekdaj to območje eno najbolj osamljenih in najrevnejših na Slovenskem. Zaslužek za svoje preživetje je večina prebivalstva iskala v Ameriki, Franciji in v hrvaških gozdovih. Loški Potok se prvič omenja leta 1666, ko se je kot podružnica Cerknice in pozneje Blok spremenil v vikariat. V urbarju ribniške graščine iz leta 1573 je imenovan kot Laaserbach, ki ima štiri hube, omenjene pa so tudi Retje kot Vrettiach, ki imajo 8 hub. Vse te kmetije so plačevale davek ribniškemu gospostvu, desetino pa bloškemu župniku, ki so mu bile cerkveno podrejene. Gospodarsko in kulturno središče je gručasta vas Hrib, ki je bil sedež občine Loški Potok že pred letom 1955. Nato je do leta 1960 postal sedež povečane občine Draga-Loški Potok, ko se je pridružila občini Sodražica. Po odpravljeni sodražiški občini je spadal Loški Potok pod občino Loška dolina, od leta 1962 pa ribniški občini.

Najpomembnejši kulturnozgodovinski spomenik Hriba in Loškega Potoka je protiturški tabor z župnijsko cerkvijo, posvečeno sv. Lenartu. Nastal je v 16. stoletju kot obramba pred turškimi vdori na vzpetini, ki se zato še danes imenuje Tabor, na njem pa naj bi bila nekdaj rimska naselbina. Poleg baročne župnijske cerkve sv. Lenarta sta tam še cerkev sv. Barbare z letnico 1676 na portalu in vaško pokopališče. Druga pomembnejša stavba sakralnega značaja je romanska podeželska cerkvica sv. Florjana v Retijski uvali, posvečena zaščitniku pred požarom. Na njenem portalu je vklesana letnica 1728, je pa gotovo starejša. Na robu banjasto izoblikovane Retijske uvale je Retje, največja vas Loškega Potoka. Med močnim deževjem se zaradi številnih kraških vodnih izvirov uvala spremeni v jezero. Ob večjih poplavah se Retje spremenijo v polotok, obdan z vodo.

Grb občine Loški Potok

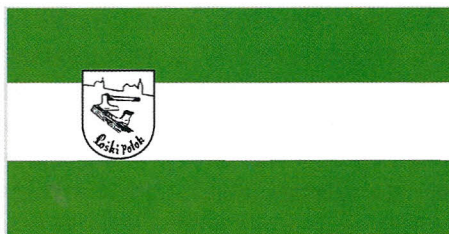

Grb občine ima obliko ščita bele barve, na sredini je potoška plenkača, pod njo napis Loški Potok, v ozadju pa je silhueta Tabora.

Plenkača kot široka sekira za tesanje tramov ponazarja več kot 150-letno gozdarsko tradicijo prebivalcev Loškega potoka, ki so v skupinah hodili čez zimo drvarit na tuje, predvsem v bližnje hrvaške gozdove. Zato so jih domačini poimenovali »Hrvatari«. V skupini ali »kompaniji« je bilo od 9 do 11 sekačev tesarjev, med katerimi je imel najpomembnejšo vlogo blagajnik ali »kosatar«. Te ljudi je mojstrsko opisala pisateljica Zofka Kveder v svojem delu *Hrvatari*.

Zastava občine Loški Potok

Barve zelene in bele zastave si v treh pasovih sledijo tako, da sta na straneh zelena pasova, v sredini pa bel, na katerem je črn grb občine Loški Potok. Razmerje med širino in dolžino zastave je 1:2.

Statut, ki oblikovno in barvno opredeljuje grb in zastavo občine Loški Potok, je bil sprejet 26. februarja 1999.

Odlokov o občinskem prazniku in priznanjih občina do izida te knjige še ni sprejela.

LOVRENC NA POHORJU

Suho sadje se uporablja za sadni kruh ali klecnprot, ki ga v Lovrencu ogromno spečejo, lahko ga skuhamo v kompotu ali žvečimo suhe krlje, ki imajo še veliko vitaminov.

Opis dela v »pajštvi«, sušilnici sadja na spletni strani občine Lovrenc na Pohorju

Zgodovina Lovrenca na Pohorju

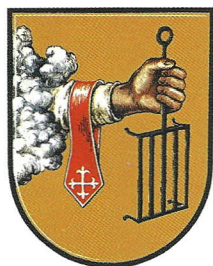
Lovrenc na Pohorju je danes značilno trško obcestno naselje, ki ga obdajajo manjši zaselki in samotne višinske kmetije. Občina je bila ustanovljena leta 1998. Današnji kraj se je razvil iz naselbine pod cerkvijo sv. Lovrenca, ki je bila zgrajena sredi 12. stoletja. Prvi znani lastniki kraja so bili grofje Breže-

Seliški, za njimi Spanheimi, ki so leta 1091 podarili šentpavelskemu samostanu posestvo »Heremum Radinlac didctam«, kjer so zgradili majhen samostan. Leta 1222 je naselbina z odlokom vojvode Leopolda III. dobila trške pravice in tako postala edino pohorsko trško naselje. Iz prvotnega jedra naselbine Zgornjega trga se je naselje razširilo v Spodnji trg, kjer je že pred letom 1381 stala cerkev sv. Križa. Z nastankom župnije sv. Lovrenca se je uveljavilo ime kraja Sv. Lovrenc v Puščavi. Leta 1863 se je kraj preimenoval v Sv. Lovrenc ob koroški železnici. S tem pa preimenovanj še ni bilo konec. Tako je leta 1895 postal Sv. Lovrenc nad Mariborom, leta 1918 pa v Lovrenc na Pohorju. Številne nadloge, kot so kuga, lakota, požari in odmaknjena lega, so bile krive, da lovrenški trg dolgo ni zaživel. Razcvet mu je prinesla steklarska industrija. Steklarna, v kateri so bili zaposleni predvsem priseljenci s Češkega, je bila ustanovljena leta 1834. Na te čase spominjajo imena Glažuta in Glaževca. V okolici je bilo razvito tudi železarstvo. Z razvojem pohorskega steklarstva in železarstva je zraslo v 19. stoletju tudi število hiš in se povečalo število družin v trgu. Tržani so se takrat ukvarjali tudi z lesno trgovino, ki jo je pospeševal v 19. stoletju ustanovljeni splavarski ceh, saj je bila pred stoletji Drava za Lovrenčane edina hitra pot v širni svet. Lovrenški splavarji so zato postavili na cesto sredi trga kip sv. Miklavža, ki je pripošnjik splavarjev. Na znamenju sta vklesani letnici 17JM54 in 1824. Na železarsko tradicijo se navezuje orodna kovačija iz leta 1812, predhodnica današnje tovarne kos. Velike zasluge za ohranjeno kulturno dediščino lovrenškega območja ima samostanska duhovščina. Tako so danes dobro ohranjene župnijska cerkev sv. Lovrenca iz leta 1184, podružnična cerkev sv. Križa iz leta 1381, župnijska cerkev Device Marije iz leta 1627 v naselju Puščava, na mestu nekdanje kapele sv. Štefana. Ta cerkev je eden najpomembnejših renesančnih spomenikov podravske arhitekture 17. stoletja. Kot etnološka posebnost je v teh krajih znana »pajštva«, sušilnica sadja.

Simboli iz zgodovine Lovrenca na Pohorju

V heraldični literaturi zasledimo trški grb Lovrenca na Pohorju v Pircheggerjevi knjigi štajerskih grbov.

Grb Lovrenca v Pircheggerjevi knjigi

Grb občine Lovrenc na Pohorju

Na zlatem ščitu je zelen, s smrekami poraščen hrib, pod njim iz modre vode rastoče zlato vodno kolo.

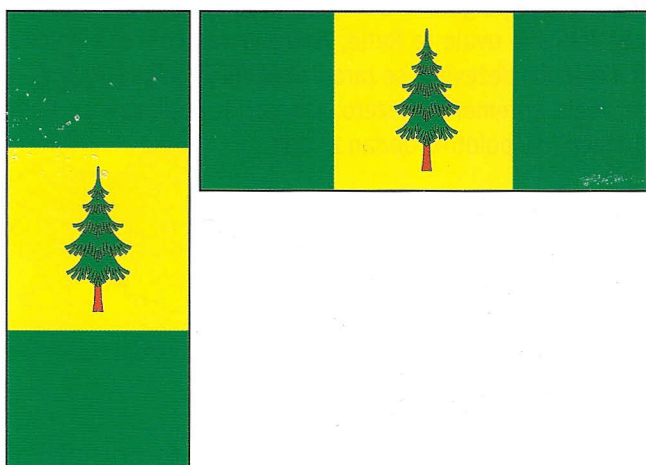

Grb je upodobljen na ščitu poznogotskega stila in je sanitske oblike. Na zlatem ščitu je zelen hrib in po njegovem svodu raste sedem zelenih smrek na rdečih deblih; dno ščita pokriva valovita modrina, od zelenega hriba jo ločuje srebrna valovnica, v katero je do osi potopljeno zlato vodno kolo.

Zastava občine Lovrenc na Pohorju

Zastava je zelene in rumene barve, z glavnim atributom iz občinskega grba — zeleno smreko, na njenem srednjem rumenem kvadratnem delu.

Zastava je krojena v razmerju višine proti dolžini 1:2,5. Zastavina ruta je vertikalno razdeljena na tri po višini enaka, po dolžini pa neenaka barvna polja, od katerih sta prvo in tretje (zadnje) zelena, srednje kvadratno polje pa rumeno; v sredini rumenega kvadrata lebdi vertikalno na rdečem deblu zelena smreka, glavni atribut iz občinskega grba. Atribut ne sme biti nižji od 2/3 višine zastavine rute in ne višji od 8/10 imenovane višine.

Horizontalna oblika zastave je tista, ki se na vodoravno položeni zastavini ruti začinja z vertikalnim zelenim poljem, ki mu sledi kvadratno rumeno polje, na katerem je upodobljen glavni atribut iz grba. Celotni atribut, zelena smreka, mora stati v svo-

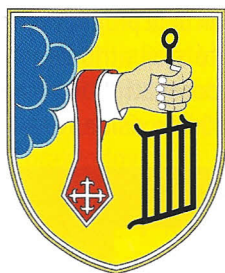
jem naravnem vertikalnem položaju. Srednjemu, rumenemu kvadratu, sledi tretje, zeleno vertikalno polje zastavine rute. Vertikalno obešena zastavina ruta ima zgoraj zeleno barvno polje, navzdol mu sledi ta rumeno kvadratno polje z atributom in končno zeleno polje; atribut v sredini zastavine rute je proti prejšnjemu obrnjen za devetdeset kotnih stopinj, zato da je upodobljen v svojem naravnem položaju. Temu primerna je tudi njena uporaba, sicer analogna uporabi horizontalne zastave.

Poleg teh dveh simbolov ima Lovrenc na Pohorju tudi dva krajevna simbola:

- svoj *zgodovinski trški grb*, ki ga lahko vodi v heraldični aliansi z grbom občine Lovrenc na Pohorju,
- drugi simbol kraja (trga) je njegov *prapor*, katerega videz je določen po vsebini krajevnega grba.

Zgodovinski trški grb Lovrenca na Pohorju

Na zlatem ščitu je mašniška levica z rdečim maniplom, ki drži črn Lovrenčev raženj.

Grb trga Lovrenc na Pohorju je upodobljen na ščitu poznogot-skega stila in je sanitske oblike. Iz modrega oblaka v desnem kotu zlatega ščita rase leva moška roka z rdečim maniplom na srebrnem rokavu; manipel je okrašen s srebrnim lilijevim križem, roka pa v spustu drži črni Lovrenčev raženj.

Trški prapor Lovrenca na Pohorju

Osnovna ruta praporja je rdeča in krojena v razmerju 1:2. To razmerje pa je lahko tudi 1:2,5.

Na sredini rute je predstavljen krajevni grb, okrašen z belim okrasjem bele heraldične kartuše. Celotna podoba grba ne sme biti nižja 1/2 višine zastavine rute in ne sme presegati 2/3 iste višine. Vse štiri kote zastavine rute krasi rastlinski vitičasti ornament v beli, rumeni in zeleni barvi, ki je horizontalno podaljšan v smeri proti vertikalni simetrali. Horizontalno simetralo zastavine rute krasi v dekorativnih črkah izpisano ime kraja, tako da stoji prvi del imena pred, drugi pa za grbom.

Prapor kraja Lovrenc na Pohorju tvori s praporškim drogom nedeljivo celoto. Ko se prapor postavlja izven občine, je javnosti predstavljen skupaj s praporščakom.

Ustrezen odlok o istovetnostnih simbolih občine Lovrenc na Pohorju je bil sprejet 1. junija leta 2000.

Praznik občine Lovrenc na Pohorju je zadnjo soboto v avgustu, ko je zaključek prireditev ob Jezernikovih dnevih kot spomin na obletnico prve omembe kraja v zgodovinskih dokumentih. Jezernikovi dnevi se začnejo na Lovrenško nedeljo.

Spominski dan občine Lovrenc na Pohorju je 17. september, obletnica zmage Pohorske čete na Klopnem vrhu v drugi svetovni vojni.

Občina Lovrenc na Pohorju podeljuje naslednja priznanja:

- naziv častni občan občine Lovrenc na Pohorju,
- spominska plaketa občine Lovrenc na Pohorju, ki je umetniško oblikovana listina z grbom občine Lovrenc na Pohorju,
- priznanje župana občine Lovrenc na Pohorju.

LUČE

Dokler bo rasel na gorah macesen, ne bo Turek obiskal Železne Kaple ne lažnive Solčave ne ušivih Luč.

Iz pripovedke o Lučah

Zgodovina Luč

Luče so gručasto predalpsko naselje pod pobočjem Raduhe v Zgornji Savinjski dolini ob sotočju Savinje in potoka Lučnice. Kot vas se v pisnih virih prvič pojavijo leta 1241, leta 1426 v urbarju benediktinskega samostana v Gornjem Gradu pa kot sedež urada gornjegrajske samostanske gosposčine. Kot občina so Luče prvič omenjene leta 1593. Današnja občina je bila ustanovljena 1. januarja 1995, ko je iz dela mozirske občine nastalo več občin.

Trgovina z lesom je danes tako kot nekdaj skupaj z živinorejo glavna gospodarska panoga. Lučani so sloveli kot odlični gozdarji, ali po domače »vlcarji«, posebej pa so bili pomembni tako imenovani »rižmojstri«, ki so skrbeli za spravljanje hlodovine v dolino po strmih drčah ali »rižah«. V preteklosti je k preživetju pripomogel tudi bogat ulov rib iz potoka Lučnica, ki so jih ženske v posodah v koših na hrbtu nosile do Ljubljane. Tega se Lučani spominjajo tudi v svojem grbu. Ime so